

معرفی گاستروپودهای سازند آسماری در برش‌های چینه‌شناسی شمس‌آباد و رونیز در جنوب خاور شیراز (استان فارس)

وحید احمدی^۱، احمد زواره‌ای^۱، اسماء مطهریان^{۲*} و مارتین مونت^۳

^۱ گروه زمین‌شناسی، دانشکده علوم دانشگاه آزاد اسلامی واحد شیراز، شیراز، ایران

^۲ گروه زمین‌شناسی، دانشکده علوم دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال، تهران، ایران

^۳ باشگاه پژوهشگران جوان، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران.

^۴ موزه تاریخ طبیعی بی‌مهره گان و گیاهان، لندن، انگلستان

تاریخ پذیرش: ۱۳۸۹/۰۶/۰۷ | تاریخ دریافت: ۱۳۸۹/۰۱/۲۵

چکیده

در مقاطع چینه‌شناسی شمس‌آباد و رونیز در ناحیه فارس داخلی از رسوبات سازند آسماری ۳ واحد سنگ چینه‌ای شناسایی شده است. به طور کلی گاستروپودهای مقاطع چینه‌شناسی شمس‌آباد و رونیز به چهار راسته Mesogastropoda, Architaenioglossa, Sorbeoconcha تعلق دارند. در بخش‌های زیرین و میانی آن ۷ جنس و ۳ زیر جنس از گاستروپودها تشخیص داده شده است که در مجموع ۴ جنس و یک زیر جنس از گاستروپودها در بخش زیرین به سن چاتین، در بخش میانی ۲ جنس و ۲ زیر جنس به سن اکی تانین و یک جنس در بخش بالایی سازند جهرم به سن اتوسن میانی (مرز زیرین سازند آسماری) که همراه با گونه‌های روزنبران از جمله Orbitolites camplanatus, Somalina stefunini, Rhapdydionina urensis روزنبران همراه با آنها که شامل زیست‌زون *Nummulites fichteli* – *Nummulites intermedium* – *Nummulites vascus assemblage* – zone به سن چاتین و زیست‌زون *Astroterillina howchini* – *Peneroplis evolutus assemblage* – zone به سن اکی تانین است، یکسان است. گاستروپودهای تشخیص داده شده در مقاطع به ترتیب از قدیم به جدید Olivella sp., Mitra sp., Ampullina sp., Ampullospira sp., Campanile sp., Strombus sp., Natica sp., Tortoliva sp., Lithoconus sp., Dendroconus sp. عبارتند از: .

کلیدواژه‌ها: گاستروپودها، سازند آسماری، فارس داخلی، شیراز، زیست‌زون.

*نویسنده مسئول: اسماء مطهریان

E-mail: a.motaharian@gmail.com

۱- مقدمه

مرز زیرین سازند آسماری با سازند جهرم ناهمساز فرسایشی است که با توجه به مطالعات روزنبران در لایه‌های بالایی سازند جهرم، سن سازند جهرم در مرز آن با سازند آسماری اتوسن میانی است و به عبارت دقیق‌تر اتوسن پسین در این مرز، به صورت یک نبود چینه‌شناسی دیده می‌شود. مرز بالایی سازند آسماری با سازند راز ک ناهمساز است و با وجود لایه‌های آهکی – ماسه‌ای سرخ‌رنگ به همراه گرهک‌های (ندول) اکسید آهن در قاعده سازند راز ک مشخص می‌شود. در برش مطالعه از نظر چینه‌شناسی، کهنه‌ترین و احدهای رخمنوی یافته سازند جهرم، و جوان‌ترین سازند، راز ک است که در محدوده سنی الیگوسن پسین تا میوسن پیشین قرار دارند (شکل‌های ۱، ۲ و ۳).

۲- معرفی گاستروپودهای شناسایی شده در مقاطع چینه‌شناسی مورد مطالعه

به طور کلی گاستروپودهای شناسایی شده سازند آسماری در مقاطع چینه‌شناسی شمس‌آباد و رونیز متعلق به چهار راسته Mesogastropoda, Architaenioglossa, Sorbeoconcha است. در بخش میانی، زیست‌زون *Astroterillina howchini* – *Peneroplis evolutus assemblage* – zone به سن اکی تانین، در محدوده سنی چاتین تا اکی تانین قرار دارد. جنس‌های گاستروپودهای *Strombus* sp., *Campanile* sp., *Mitra* sp., *Ampullina* sp., *Ampullospira* sp., *Dendroconus* sp. در بخش زیرین مقاطع چینه‌شناسی مورد مطالعه شناسایی شده‌اند که سن چاتین را نشان می‌دهند رسوبات *Nummulites fichteli* – *Nummulites intermedium* – *Nummulites vascus assemblage* – zone به سن اکی تانین، در نظر وجود روزنبران، شامل زیست‌زون *Astroterillina howchini* – *Peneroplis evolutus assemblage* – zone به سن اکی تانین، در راسته *Mesogastropoda, Neogastropoda* است. در بر می‌گیرد که شامل ۲ جنس و ۲ زیر جنس با نام‌های *Natica* sp., *Tortoliva* sp., *Lithoconus* sp., *Dendroconus* sp. هستند (James & Wynd, 1965).

سازند آسماری در منطقه فارس با نایپوستگی فرسایشی بر روی سازند جهرم قرار می‌گیرد. برش نمونه سازند آسماری برای اولین بار توسط Richardson در تنگ گل ترش روی دامنه باختنی تقدیس کوه آسماری بررسی شد که در برش نمونه فقط بخش میانی وبالایی سازند آسماری وجود دارد. Thomas (1948) سن سازند آسماری را از الیگوسن تا بوردیگالین بیان و سپس سازند آسماری را به سه بخش آسماری پایینی با سن الیگوسن، آسماری میانی با سن اکی تانین از میوسن و بالاچه آسماری بالایی با سن بوردیگالین تقسیم کرده است (طبعی، ۱۳۷۲ و درویش زاده، ۱۳۸۵).

۲- روش مطالعه

در این پژوهش افزون بر تهیه مقاطع نازک میکروسکوپی از رسوبات همراه گاستروپودا و مطالعه و شناسایی روزنبران همراه و همچنین تهیه مقاطع نازک از پوسته گاستروپودا، نمونه‌های گاستروپودا پس از شستشو و آماده سازی، به دقت مورد بررسی و مطالعه قرار گرفت و تمامی متغیرهای شاخص، شناسایی و به دقت بررسی شده است و همچنین با نمونه‌های معروف شده نوع اولیه مقایسه و مورد بررسی قرار گرفته است. قابل توجه است که نمونه‌های مورد مطالعه با بسیاری از نمونه‌های مختلف در اروپا و بویژه موزه لندن نیز مقایسه شده است.

۳- بحث

۳-۱. موقعیت جغرافیایی و زمین‌شناسی مقاطع چینه‌شناسی مورد مطالعه

مناطق چینه‌شناسی مورد مطالعه در ناحیه جنوب خاور شیراز در استان فارس قرار دارند. مقاطع چینه‌شناسی رونیز در محدوده میان $25^{\circ} 53' E$ و $29^{\circ} 19' N$ و مقاطع چینه‌شناسی شمس‌آباد در محدوده میان $23^{\circ} 53' E$ و $29^{\circ} 13' N$ از مسیر راه اصلی شیراز- استهبان قابل دسترسی است.

باریک و در بسیاری از جنس‌های خاص تیز است. لبه انتنالار لب داخلی به سمت سطح صدف بسته شده است. بخش‌های دیگر این لبه در نزدیکی fistula (حفره) سبک‌تر هستند و به طور جزیی یا کامل ممکن است هم‌دیگر را پوشانند. محدوده سنی این فسیل از آبیزین تا پلیوسن پیشین است. می‌توان آن را با فسیل‌هایی چون Elphidium sp., Rotalia viennoti (Okan & Hosgor, 2008) یافت و به سن الیگومن پیشین در ایالت Tamaulipas وجود دارد (Okan & Hosgor, 2008). سن آن در مقطع چینه‌شناسی شمس‌آباد چاتین است که بیشترین فسیل یافته شده به همراه Ampullospira در این مقطع است.

Superorder Caenogastropoda Cox 1959
Order Architaenioglossa Haller 1890
Superfamily Ampullinoidea Cossmann 1918
Family Ampullinidae Cossmann 1918
Genus Ampullina Féussac 1822
Subgenus Ampullospira Harris 1897
Plate 1&2, figs.5-6

از این زیر جنس دو نمونه به ترتیب با طول‌های ۱۰۱ میلی‌متر و ۶۳ میلی‌متر در مقطع رونیز و شمس‌آباد یافته شده است که دارای ویژگی‌های مشابهی با Ampullina، از جمله داشتن ۴ دور پیچش با پیچش‌های محدب (برجسته) و کاملاً ژرف شده و اسپایر کوتاه است. درزهای کانال مانندی در طول پیچش دیده می‌شود، دهنه‌ای پهن و راست گرد دارد. در محدوده سنی کارنین تا میوسن پیشین قرار دارد (Harzhauser, 1997). این زیر جنس در اندازه‌ی معرف سن ائوسن میانی، در هند، جامائیکا و ایالت کالیفرنیا در آمریکا معرف سن ائوسن پیشین و در سومالی معرف سن میوسن پیشین است. سن آن در مقطع چینه‌شناسی شمس‌آباد و رونیز چاتین تشخیص داده شده که با این سن در دنیا تاکنون گزارش نشده است و در مجموعه فسیلی Elphidium sp., Pearhapydionina delicate, Reusella sp. قرار می‌گیرد.

Superorder Caenogastropoda Cox 1959
Order Sorbeoconcha Ponder and Lindberg 1997
Suborder Discopoda Fischer 1884
Superfamily Campaniloidea Douvillé 1904
Family Campanilidae Douvillé 1904
Genus Campanile Fischer 1884
Plate 2, fig.7

طول آن بزرگ‌تر از ۱۱۲ میلی‌متر و تعداد دورهای پیچش بیشتر از ۵ دور، دهنه آن راست گرد و گرد و نزدیک به چهار گوش است، صدف مخروطی و Turridform می‌باشد طرفین صدف حالت پلکانی دارد و در فاصله هر دور پیچش دارای کناره‌های مقعر است به طوری که دو خط مستقیم را نمی‌توان در دو طرف آن مماس کرد در بخش شیارها دارای فرورفتگی محسوسی به سمت داخل است. اسپایر آن مرتفع و پیچش بدین سبب به اسپایر بسیار کوچک‌تر است. محدوده سنی کرتاسه تا پلیستوسن را شامل می‌شود. سن این جنس در مقطع شمس‌آباد چاتین تعیین شده و به این سن در عمان و یونان هم گزارش شده است (Harzhauser, 2007).

Superorder Caenogastropoda Cox 1959
Order Mesogastropoda
Suborder Hypsogastropoda Ponder and Lindberg 1997
Infraorder Littorinimorpha Golikov and Starobogtov 1975
Superfamily Stromboidea Rafinesque 1815
Family Stromboidea Swainson 1840
Genus Strombus Linne 1758
Plate 2, fig.8

(Loblish & Tappan, 1988; Rahaghi, 1983; Adames & Bourgeois, 1967) بخش بالایی سازند جهرم با وجود وزن‌برانی چون Orbitolites camplanatus, Somalina stefunini, Rhapdydionina urensis که در آن جنس Olivella sp. متعلق به راسته Neogastropoda وجود دارد (شکل ۴).
۳-۳. توصیف سیستماتیک گاستروپودهای شناسایی شده در مقاطع چینه‌شناسی

مورد مطالعه
Class Gastropoda Cuvier 1797
Subclass Orthogastropoda Ponder and Lindberg 1997
Superorder Caenogastropoda Cox 1959
Order Neogastropoda Thiele 1929
Superfamily Olivoidea Troschel 1869
Family Olividae Latreille 1825
Genus Olivella Swainson 1831
Plate 1, fig.1

این جنس در مقطع شمس‌آباد دارای طول ۶۳ میلی‌متر با دهانه بسیار کشیده، باریک و راست گرد است. فاصله آخرین دور پیچش با پیچش پیشین زیاد است و ۳ دور پیچش در آن دیده می‌شود. گستره زمانی این جنس از دانین تا هولوسن است و در منطقه مورد مطالعه در بخش بالایی سازند جهرم به سن ائوسن میانی دیده شده است. از روزن‌بران همراه این گاستروپود می‌توان به گونه‌های Orbitolites camplanatus, Somalina stefunini, Rhapdydionina urensis اشاره کرد. این جنس به سن ائوسن میانی در کشور اندونزی گزارش شده است (www.naturkundemuseum-berlin.de)

Superorder Caenogastropoda Cox 1959
Order Neogastropoda Thiele 1929
Suborder Hypsogastropoda Ponder and Lindberg 1997
Superfamily Muricoidea de Costa 1776
Family Mitridae Swainson 1831
Genus Mitra Lamarck 1798
Plate 1, fig.2

طول این جنس به ۷۹ میلی‌متر در مقطع شمس‌آباد می‌رسد. دهانه کشیده و راست گرد و ۴ دور پیچش در آن وجود دارد. تزئینات طولی یا موربی که خطوط درز را قطع کرده در آن دیده می‌شود (Transverse ornament). گسترش زمانی آن از دانین تا هولوسن است و همراه با روزن‌بران مانند Pearhapydionina delicate, Rusella sp. دیده می‌شود در ایتالیا به سن الیگومن گزارش شده است و سن آن در مقطع چینه‌شناسی شمس‌آباد چاتین است (Harzhauser, 2007).

Superorder Caenogastropoda Cox 1959
Order Architaenioglossa Haller 1890
Superfamily Ampullinoidea Cossmann 1918
Family Ampullinidae Cossmann 1918
Genus Ampullina Féussac 1822
Plate 1, figs.3-4

طول آن ۱۰۱ میلی‌متر، دارای ۴ دور پیچش با پیچش‌های محدب (برجسته) و به طور کامل ژرف شده و پیچش کوتاه است. درزهای کانال مانندی در طول پیچش و شیارهای مارپیچی و خطوط رشد موربی بر روی صدف وجود دارد. دهنه در مقطع عرضی کم‌ویش به شکل گلابی (pear-shaped)، به همراه لوله آهیانه‌ای (parietal spout) قابل مشاهده است و لب خارجی نازک و

Genus Conus Linnaeus 1758**Subgenus Lithoconus Mörch 1852****Plate 2, fig.11**

یک زیرجنس است که صدف از نوع *Oboconical* ، اسپایر *Lithoconus* مخروط خیلی کوتاه و پیچش بدنی، مخروط طویل را تشکیل می دهد که ۵ دور پیچش را شامل می شود. دهانه شکافی طویل با دو لبه کم و بیش موازی در انتهای پیچش بدنی است. لبه پیچش ها دارای tubercle های کوچکی است و دهانه در آن راست گردد است. این زیر جنس ۵۶ میلی متر طول دارد. در محدوده زمانی *Lottisinn* تا *Pilostomos* پسین قرار می گیرد و با روزنبرانی چون *Archaias* sp., *Astroterillina howchini* در پشت سد و لاگون حضور دارد. در میوسن پیشین در کشورهای هند، پاکستان، سومالی، میانمار (اکی تانین) این زیر جنس دیده شده است (Harzhauser, 2009).

Order Neogastropoda Thiele 1929**Suborder Hypsogastropoda Ponder and Lindberg 1997****Superfamily Conoidea Rafinesque 1815****Family Conidae Fleming 1822****Genus Conus Linnaeus 1758****Subgenus Dendroconus Swainson 1840****Plate 2, fig.12**

زیر جنس *Dendroconus* از نظر داشتن پیچش بدنی مخروطی بزرگ، همانند زیر جنس *Lithoconus* است. دارای ۳ دور پیچش و ۳۵ میلی متر طول است، دهانه شکافی و راست گرد در آن وجود دارد. در محدوده زمانی میوسن پیشین تا پلیستوسن قرار می گیرد و در میوسن پیشین فقط در کشور هند دیده شده است (Harzhauser, 2009). نمونه یادداشده همراه با روزنبرانی از جمله *Amphistegina* sp., *eneroplis evolutus*, *eneroplis evolutus*, *Peneroplis* sp., *Astroterillina howchini* دیده شده که این مجموعه در برگیرنده سن اکی تانین است (Plate 1, Plate 2, Plate 3).

۴- نتیجه گیری

- جنس های *Olivella* sp., *Lithoconus* sp., *Mitra* sp., *Tortoliva* sp., *Ampullina* sp., *Ampullospira* sp., *Campanile* sp., *Strombus* sp., *Natica* sp., *Dendroconus* sp. از گاستروپودها برای اولین بار در سازند آسماری در منطقه فارس داخلی شناسایی و معروف شده اند.

- گاستروپودهای مقاطع چینه شناسی شمس آباد و رونیز متعلق به زیر Orthogastropoda (Miline -Edwards, 1848) و زیر رده Prosobranchia (Prosobranchia, 1997) Mesogastropoda, Neogastropoda, و چهار راسته (Ponder & Lindberg, 1997)

- مژ زیرین سازند آسماری با سازند جهرم به صورت نایپوستگی فرسایشی است که می توان آن را معادل با عملکرد فاز پیش زانست و مژ بالایی سازند آسماری با سازند راز ک به صورت نامحساز است.

- جنس های گاستروپودهای *Ampullina* sp., *Ampullospira* sp., *Mitra* sp., *Campanile* sp., *Strombus* sp. شناسایی شده اند که سن چاتین را نشان می دهند و رسوبات در برگیرنده و همراه *Nummulites fichteli* آنها نیز از نظر وجود روزنبران شامل زیست زون –

Nummulites intermedius – Nummulites vascus assemblage – zone

در بخش میانی زیست زون، *Astroterillina howchini – Peneroplis evolutus* assemblage-zone Neogastropoda را در بر می گیرد که شامل ۲ جنس و ۲ زیر جنس با نام های *Nummulites* sp. – *Nummulites intermedius* – *Nummulites vascus assemblage – zone*

صفد آن مخروطی و بزرگ و دیواره آن سبز است، طول آن ۱۱۸ میلی متر با ۳ دور پیچش و دهانه بسیار کشیده و راست گرد، که در پایان به کانال سیفوونی کوتاهی ختم می شود. پیچش بدنی مخروطی در آن بسیار بلند است و اسپایر مخروطی بسیار کوتاه است که این وضعیت نشان دهنده صدف از نوع *Oboconical* است (جعفریان، ۱۳۸۵). در بخش درزها فرورفتگی بسیار ضعیفی دیده شود و شبیه اسپایر بسیار بسیار کم است، اما در بخش پیچش بدنی (قاعده صدف) شبیه به طور ناگهانی افزایش یافته است. در مقطع چینه شناسی شمس آباد به همراه *Fossiliferous* چون *Pearhapydionina delicate*, *Bigenrina* sp. به سن چاتین وجود دارد و در حوضه مزوهلنیک یونان و حوضه اصفهان- سیرجان در ایران مرکزی نشان دهنده سن چاتین پیشین است (Harzhauser, 2001; 2004). گسترش زمانی اثوسن تا عهد حاضر را دارد (خسرو تهرانی، ۱۳۷۴).

Superorder Caenogastropoda Cox 1959**Order Mesogastropoda****Suborder Hypsogastropoda Ponder and Lindberg 1997****Infraorder Littorinimorpha Golikov and Starobogtov 1975****Superfamily Naticoidea Guilding 1834****Family Naticidae Guilding 1834****Subfamily Naticinae Guilding 1834****Genus Natica Scopoli 1777****Plate 2, fig.9**

صفد کم و پیش کروی با پیچش تخم مرغی شکل است. در مقطع شمس آباد طول آن به ۳۹ میلی متر رسیده است. دور پیچش و اسپایر کوتاه و پیچش بدنی بزرگ است. دهانه ای راست گرد دارد که به شکل نیم دایره بزرگ و پهنی دیده می شود (Ray, 2008). بدون سیفون است ترتیبات آن شامل خطوط ظریف شعاعی است. آخرین پیچش به شدت گردشده و محذب است. نیمی از ناف به وسیله کالوس مسدود شده است (جعفریان و همکاران، ۱۳۸۵). گسترش زمانی *Fossiliferous* از گیوتین تا هولوسن است. این فسیل در هند ارتفاع ۳۱ دارد و متعلق به زمان بوردیگالین است (Harzhauser, 2009). سن آن در مقطع شمس آباد اکی تانین است و همراه با فسیل هایی چون *evolutus Peneroplis*, *Astroterillina howchini* شده است که فقط در این منطقه از دنیا به این سن گزارش شده اند.

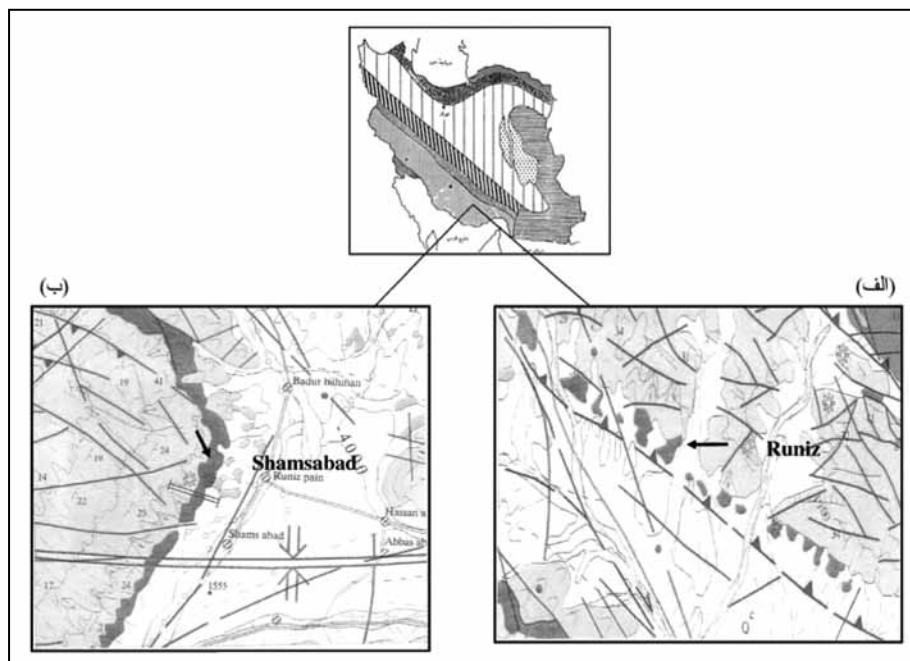
Superorder Caenogastropoda Cox 1959**Order Neogastropoda Thiele 1929****Suborder Hypsogastropoda Ponder and Lindberg 1997****Genus Tortoliva****Plate 2, fig.10**

طول آن ۵۴ میلی متر، تعداد دورهای پیچش ۴ عدد، دهانه آن کشیده و راست گرد و فاصله آخرین دور پیچش با پیچش پیشین زیاد است. گسترش زمانی آن از پریابوئین تا الیگوسن پسین است. در ایتالیا سن پریابوئین و در مجارستان سن الیگوسن پسین را نشان می دهد. سن آن در مقطع شمس آباد اکی تانین تشخیص داده شده و در جای دیگری با این سن گزارش نشده است. همراه با روزنبرانی مانند *Rotalia trochidiformis*, *Astroterillina howchini* دیده شده است (Www.newworldencyclopedia) (Ponder & Lindberg, 1997)

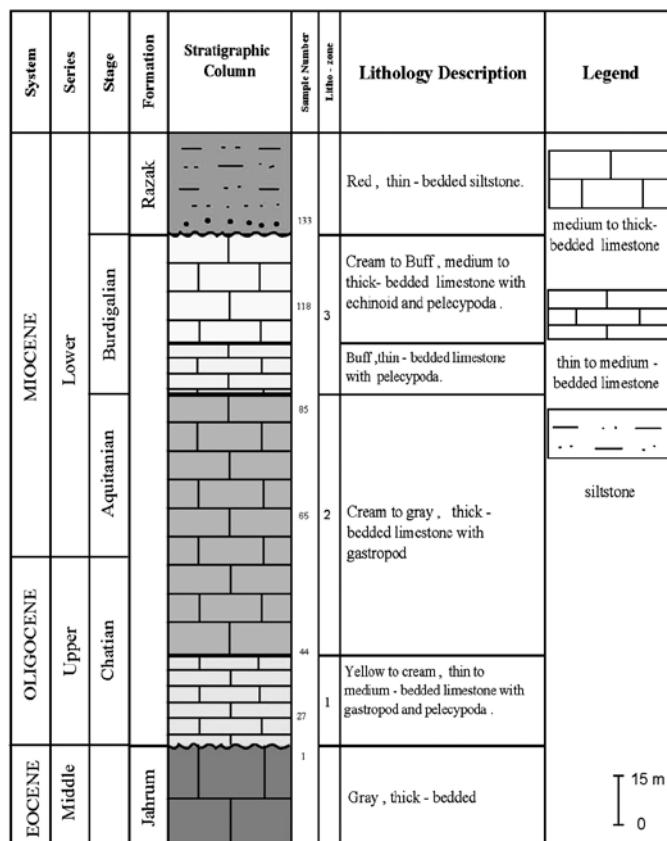
Superorder Caenogastropoda Cox 1959**Order Neogastropoda Thiele 1929****Suborder Hypsogastropoda Ponder and Lindberg 1997****Superfamily Conoidea Rafinesque 1815****Family Conidae Fleming 1822**

با *Orbitolites camplanatus*, *Somalina stefunini*, *Rhapydionina urensis* سن اتوسن میانی مشخص می‌شود. که در آن جنس *Olivella* sp. متعلق به راسته Neogastropoda وجود دارد.

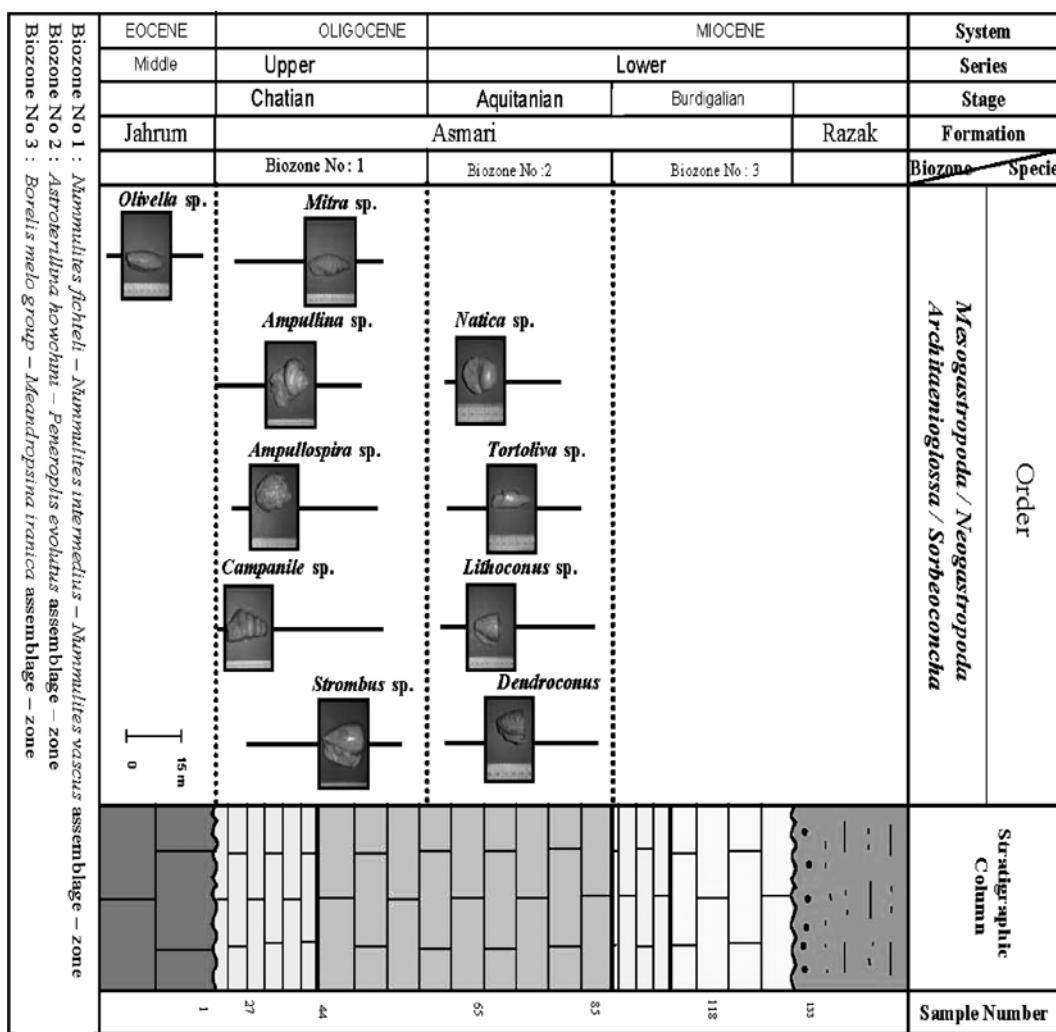
هستند *Dendroconus* sp., *Natica* sp., *Tortoliva* sp., *Lithoconus* sp., ; Rahaghi, 1983 ;Adames & Bourgeois, 1967; James & Wynd, 1965) بخش بالایی سازند جهرم با وجود روزنبرانی مانند (Loblish & Tappan, 1988

شکل ۱- موقعیت زمین‌شناسی برش‌های چینه‌شناسی برداشت شده (برگرفته از عندلیی و همکاران، ۱۳۸۱). الف) برش چینه‌شناسی رونیز، ب) برش چینه‌شناسی شمس‌آباد

شکل ۲- ستون چینه‌شناسی برش شمس‌آباد

شکل ۴- نمودار زیست چینی‌ای (زیست‌زون) (ماهیات پویا در برش چینه‌شناسی شمس آباد

شکل ۳- سقون چینه‌شناسی برش روزبر

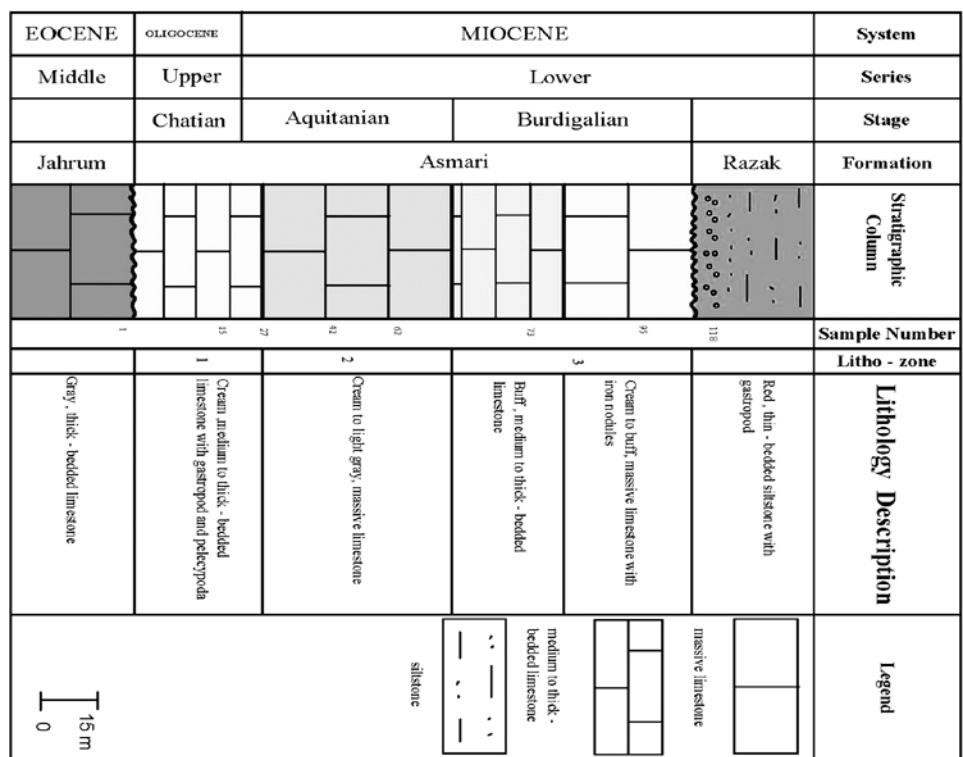
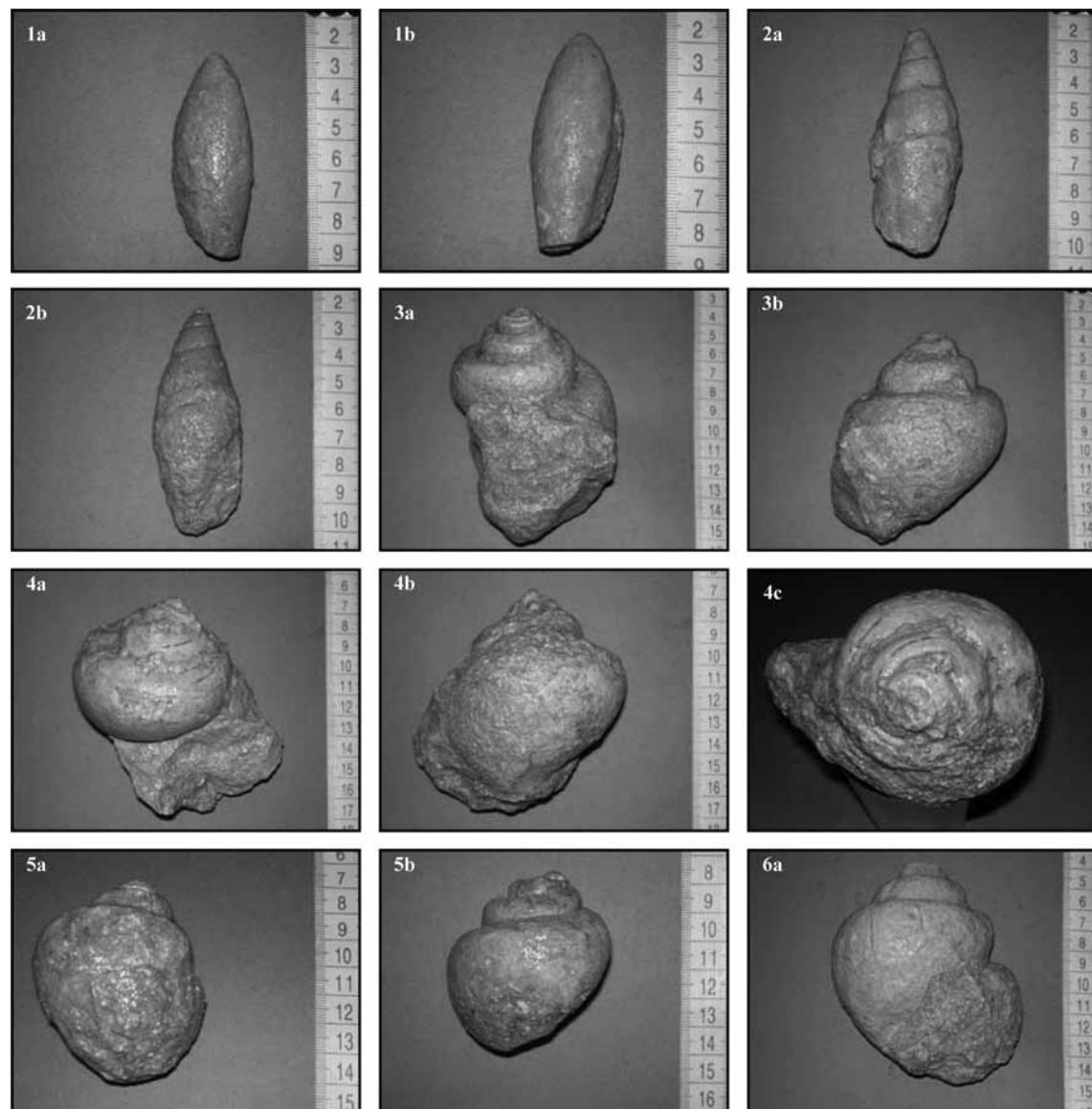

Plate 1

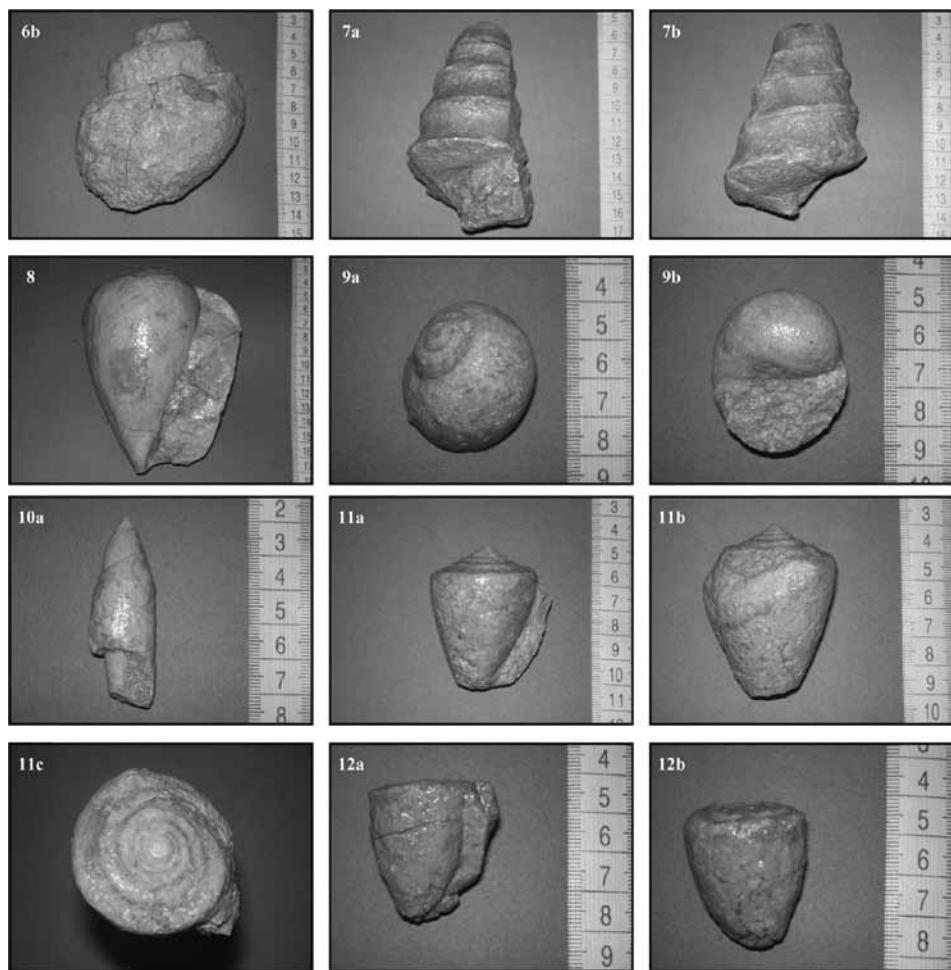
1- *Olivella* sp.

2- *Mitra* sp.

3-4 *Ampullina* sp.

5-6 *Ampullospira* sp.

Plate 2

7- *Campanile* sp.

8- *Strombus* sp.

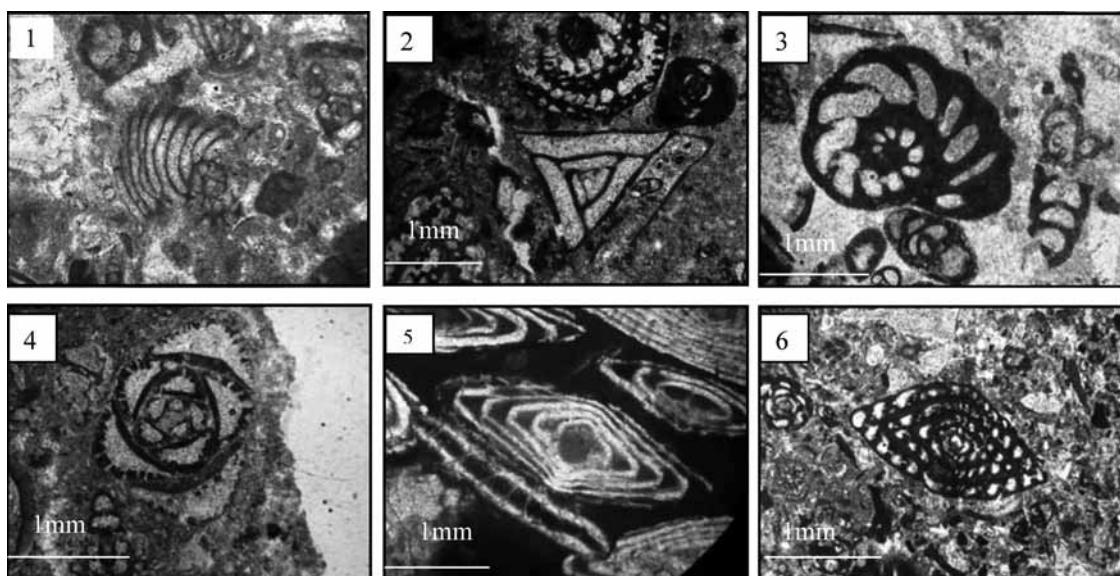
9- *Natica* sp.

10- *Tortoliva* sp.

11- *Lithoconus* sp.

12- *Dendroconus* sp.

Plate 3

1- *Peneroplis evolutus* 40X

2- *Triloculina tricarinata* 40X

3- *Dendritina rangi* 40X

4- *Astroterillina howchini* 40X

5- *Nummulites vascus* 40X

6- *Archaias cf. krikukensis* 40X

کتابنگاری

- جعفریان، م، وزیری‌مقدم، ح، طاهری، ع، ۱۳۸۵- بی‌مهرگان سنگواره (ماکروفسیل) جلد دوم، انتشارات دانشگاه اصفهان.
- خسرو‌تهرانی، خ، ۱۳۷۴- فسیل‌شناسی بی‌مهرگان (ماکروفسیل)، مؤسسه فرهنگی عابدزاده.
- درویش‌زاده، ع، ۱۳۸۵- زمین‌شناسی ایران، انتشارات امیر کبیر.
- عبدالی، م. ج، یوسفی، ت، قماشی، ا، ذبیحی، م، ر، ۱۳۸۱- نقشه ۱/۱۰۰،۰۰۰ رونیز. سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور.
- مطیعی، ه، ۱۳۷۲- زمین‌شناسی ایران چینه‌شناسی زاگرس، انتشارات سازمان زمین‌شناسی کشور.

References

- Adames, T. D. & Bourgeois, F., 1967- Asmari biostratigraphy: Gbological and Exploration, IOOC Report, no. 1074, unpublished.
- Harzhauser, M., 2001- *Strombus(Dilatilabrum) roegly sp. nov.- a giant Oligocene strombid (Gastropod) and its bearing on paleoclimatic reconstructions of the western Tethys*, Palaeontographica 102A: 51–67.
- Harzhauser, M., 2004- Oligocene Gastropod Faunas of the Eastern Mediterranean (Mesohellenic Trough/Greece and Esfahan-Sirjan Basin/ Central Iran), Courier Forschungsinstitut Senckenberg 248: 93–181.
- Harzhauser, M., 2007- Oligocene and Aquitanian Gastropod Faunas from the Sultanate of Oman and their biogeographic implications for the early western Indo-Pacific, Palaeontographica 280: 75–121.
- Harzhauser, M., 2009- Aquitanian gastropods of coastal Tanzania and their biogeographic implications for the early western Indo- Pacific, Palaeontographica (in press)
- James, G. A. & Wynd, J. C., 1965- Stratigraphy nomenclature of Iranian oil consortium agreement area, AAPG Bulletin, v.49,no.12,p.2182-2245.
- Loblish, A. R. & Tappan, H. 1988- Foraminiferal genera and their classification, Van Nostrand Reinhold Company, New York, p.970.
- Miline -Edwards, H., 1848 - Note sur la classification naturelle des mollusques gasteropodes, Annals des Science Naturelles (Zoologie, serie3) 9, p 102.112-
- Okan, Y. & Hosgor, I., 2008-The Ampullinid Gastropod Globularia (Swainson 1840) from the Late Thanetian-Early Iierdian Kirkkavak Formation (Polatlı-Ankara) of the Tethyan Realm, Turkish Journal of the earth Sciences, Vol.17,2008,pp.785-801.
- Ponder, W. F. & D. R., Lindberg, 1997-Towards a phylogeny of gastropod molluscs: An analysis using morphological characters , Zoological Journal of the Linnean Society 119: 83-2651.
- Rahaghi, A., 1983-Stratigraphy and final assemblage zone of Paleocene- Lower Eocene in Iran, N.I.O.C Publication,p.1-45.
- Ray, A. K., 2008- Fossils in earth Sciences, Published by Asoke K.Ghosh, Prentice-Hall of India Private Limited, M-97.
- Thomas, A. N., 1948 - The Asmari Limestone of southwest Iran, AIOC Report, no.
- www.naturkundemuseum-berlin.de
- www.newworldencyclopedia.org